

... Lenka Junová

Z MALÝCH ČTENÁŘŮ VYROSTOU MOUDŘÍ DOSPĚLÍ

Naše společnost se v posledních letech potýká s takovým nešvarem. Děti a mladí lidé špatně chápou psaný text. Díky všem elektronickým vymoženostem se sice perfektně orientují v digitálním světě, ale když se setkají s psaným textem delším, než je holá věta, narazí na těžkosti.

Nejen že jej neumějí souvisle přečíst, ale mají problém mu porozumět a pochopit, co oním psaným textem chtěl jeho pisatel říci.

Příčina je většinou v útlém dětství. Rodiče si s malými dětmi málo povídají, málo jim předčítají, a dokonce se uchylují k takovým pohodlným řešením, jakým je posazení dítěte před obrazovku. Nic proti kresleným pohádkám, pokud jsou dítěti předkládány adekvátně věku a nestráví u nich půl dne, ale kam se asi posune jejich řečová a rozumová výbava? Škola se pak někdy více někdy méně úspěšně pokouší tento deficit dohnat. Daří se jí to? Asi jak kde.

Nejdůležitější ze všeho je děti knihou zaujmout a dovedně je motivovat. Hodně tedy záleží na samotných učitelích. Musím uznat, že pedagogům z 1. stupně ZŠ v Březových Horách se to daří.

Jsem autorkou dětské knížky Skřítek Ostružinka. Kniha vyšla v květnu loňského roku a její kmotrou se stala herečka Naďa Konvalinková. S ilustrátorkou Janou Sme-

Foto archiv

tanovou jsme ji poslaly do světa s přesvědčením, že udělá radost dětem i dospělým. A musím říct, že se nám to daří. Je určena pro předčítání dětem předškolního věku i malým čtenářům. Představujeme ji v mateřských i základních školách a máme tak zpětnou vazbu přímo od dětí.

Ve středu 10. dubna tohoto roku jsem byla pozvána do ZŠ Březové Hory v Příbrami. Bylo pro mě velkým překvapením, že knížkou žije v hodinách češtiny téměř celý první stupeň. Prvněáčci mě přivítali zhudebněním úvodní básničky a druháčci zarecitovali svoji vlastní.

Knihu jsem téměř nemusela představovat, znala ji většina dětí, a tak se moje návštěva nesla v duchu povídání si o tom, co se jim v knížce nejvíce líbilo, co je zaujalo. Děti krásně reagovaly, měly mnoho dotazů k práci spisovatelky i ilustrátorky, líbily se jim obrázky. Řada dětí si navíc pořídila knížku pro sebe domů a odnášela si ode mě osobní věnování. Já jsem si na oplátku odvážela nejen spoustu obrázků a jiných výtvarných prací, které vystavíme v rámci letní červencové výstavy Skřítků Ostružinky na zámku ve Křtinách, ale i radost z vlastní práce, která má smysl.

Děkuji tímto všem pedagogům, zejména paní učitelce Šárce Petráskové za to, jak s dětmi s knížkou pracují a jak je motivují nejen ke čtení, ale i k přemýšlení. Když dětem ukážeme cestu, umějí po ní jít. Dá to samozřejmě mnoho práce, ale výsledky za to stojí. Z dětí, které čtou, vyrostou moudří dospělí a o to by nám všem mělo jít především.

... Renata Špačková, ředitelka MŠ Čtyřlístek

PŮL STOLETÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY ČTYŘLÍSTEK

V únoru 1974 vyšel v místním tisku článek s nadpisem *Pro malé občánky*. Čtenáři byli seznámeni s tím, že v pondělí 4. února 1974 se na ulici Kurta Konráda v Třebíči předává do užívání nejmenším občánkům první část komplexu budov zdravotnické a sociální vybavenosti.

Do čtyř oddělení moderní mateřské školy na ulici Kurta Konráda přišlo zhruba 120 zvědavých dětí se stejnými zvědavými rodiči. Největším problémem bylo zajistit vhodný nábytek pro všechna čtyři oddělení mateřské školy, protože obchod s nábytkem nemohl včas potřebný sortiment dodat. Nábytek byl nakonec dodán z různých zdrojů. Do závěrečného úklidu se tehdy zapojili všichni zaměstnanci nové školy pod vedením ředitelky Aleny Urbanové.

Tehdy čtyřtřídní škola nabízela celodenní provoz od 6.00 do 16 hod. K budově patřila od začátku kuchyně a prádelna. Spolu s mateřskou školou byla otevřena dvě oddělení jeslí. Za zmínku jistě stojí, že sotva se škola otevřela, většina dětí během února a března 1974 onemocněla planými neštovicemi, jak uvádí kronika školy ze školního roku 1974–1975. Do příprav otevření školy se tehdy zapojila také většina rodičů, kteří odpracovali na úpravě školy a okolí brigádnicky desítky hodin.

Co tehdy děti v mateřské škole čekalo? Například beseda s příslušníky VB o výchově k dopravní kázní. Ale také dary v podobě kovových stojanů na míče, které zhotovila zdarma brigáda socialistické práce v I. BZKG. Městský národní výbor se snažil o co nejlepší vybavení, okresní národní výbor přispěl ještě před otevřením školy hračkami. Děti si mohly užít prázdniny od 15. 7. do 4. 8. 1974.

Dnešní mateřská škola Čtyřlístek Třebíč sídlí ve stejné budově, ale postupně prošla zásadními obměnami. Vystřídal se zde několik generací dětí, ale také zaměstnanců. Dnešní modernizovaná budova nabízí pět tříd s celodenním pro-

vozem, wellness zónu se saunou a vířivou vanou. Aktuálně zajišťuje vzdělávání a péči o děti 26 zaměstnanců. Mateřská škola nabízí nadstandardní zaměření tříd – třídu hudební, přírodní a sportovní. Pro starší batolata od dvou let je určena třída Zvoneček. V budově bývalých jeslí se nachází pátá třída Rolnička. Zde je dětem poskytován preventivně zdravotní program, který se zaměřuje na děti opakovaně nemocné nebo alergické. Saunování a koupele jsou poskytovány i dětem z ostatních tříd.

Škola nabízí i preventivní logopedickou péči a aktivní spolupráci se Speciálněpedagogickým centrem Březejc, pobočka Třebíč. Ve škole momentálně působí pět logopedických preventistek a dvě speciální pedagožky. V přírodní třídě mohou děti pomáhat pečovat o morčátka nebo

Foto archiv školy

suchozemskou želvu Bublinku. Okolí školy je obklopeno certifikovanou přírodní zahradou. Aktivně spolupracujeme s mnoha partnery – ZŠ Třebíč Václavské náměstí, DS Manželů Curieových, Městská policie Třebíč, ESKO-T, Sportovní centrum Třebíč nebo Nucleras, z. s., Třebíč.

Mateřskou školu i nadále zřizuje Město Třebíč. Právě díky zřizovateli se jí dostalo modernizace a mohly být uskutečněny větší či menší opravy a úpravy. Dnešní školu by už asi první děti a učitelky v mnohém nepoznaly. Změnilo se hodně, od nové fasády, oken, nábytku, LED osvětlení až po interaktivní tabule a robotické hračky.

Mateřská škola Čtyřlístek Třebíč dál rozdává radost, pohodu, bezpečí a vědění dalším generacím dětí uprostřed prvního trebičského sídliště v části Horka Domky. Pokud si budete chtít zavzpomínat a podívat se, jaký kus MŠ za půl století ušla, navštivte Den otevřených dveří 18. 5. 2024 od 9.00 hodin. Rádi uvítáme všechny bývalé zaměstnance, žáčky i jejich rodiče mezi námi.

... Jaroslav Bartoš, META

JAZYKOVÁ PŘÍPRAVA PRO VŠECHNY DĚTI, KTERÉ JI POTŘEBUJÍ?

S chystanou novelou školského zákona se rýsuje šance na zásadní systémovou změnu v jazykové podpoře dětí s odlišným mateřským jazykem. Ministerstvo školství se bude v následujících dnech vypořádávat s mezirezortními připomínkami, mezi nimiž je i návrh neziskové organizace META podaný vládní zmocněnkyní pro lidská práva Klárou Šimáčkovou Laurenčíkovou. Podle tohoto návrhu by jazyková příprava a následná jazyková podpora z podpůrných opatření byly dostupné na základě zjištěné jazykové úrovně všem dětem, které ji potřebují.

Je nutná celková změna paradigma. Zatímco v současné době je jazyková příprava orientována podle statusu a délky pobytu v ČR, je třeba ji do budoucna poskytovat na základě zjištěné jazykové úrovně. Zjednodušeně řečeno podle toho, jak děti skutečně umí česky, vysvětluje Kristýna Titěrová, programová ředitelka neziskové organizace META, která se podpoře vzdělávání vícejazyčných dětí (dětí s odlišným mateřským jazykem) věnuje již od roku 2006.

Podle Titěrové musí být jazyková příprava pro nově příchozí dostupná hned a bez bariér. „Vlna válečných uprchlíků z Ukrajiny nasvítla jasné deficit ve vzdělávacím systému. Pouze polovina z nově příchozích dětí na základních školách dosáhla na jazykovou přípravu, na středních školách je situace ještě horší, podporu dostala pouze pětina z potřebných středoškoláků. Navíc u dětí, kterým je jazyková příprava poskytována, dochází po roce k velkému poklesu přípravy, avšak vícejazyčné děti s neznalostí češtiny potřebují mnohaletou podporu v rozvoji vyučovacího jazyka, aby se dostaly na úroveň srovnatelnou s rodilými mluvčími,“ upozorňuje K. Titěrová.

Podle aktuálně platné legislativy poskytují jazykovou přípravu na základních školách pouze vybrané školy určené krajskými úřady za daných podmínek. Dosavadní praxe podle dat z MŠMT ukazuje poměrně jednoznačně, že výuka v určených školách pro ostatní žáky většinou nefunguje. V mateřských školách je na jazykovou přípravu nárok jen v povinném předškolním vzdělávání, zcela také chybí jazyková příprava před vstupem na střední školu. Z nárokové podpory jsou paradoxně navíc vyloučené všechny děti s českým nebo dvojím občanstvím i v případě, že češtinu neovládají.

Nezisková organizace META proto představila zástupcům MŠMT, poslancům i senátorům konkrétní návrh úpravy § 20 školského zákona. Iniciativu METY podpořila následně vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková, která návrh podala jako zásadní připomínku v rámci mezirezortního připomínkového řízení k právě novelizovanému školskému zákonu. „Vícejazyčné děti dlouhodobě nedostávají v českých školách odpovídající podporu, aby se mohly naplno rozvíjet, aby mohly úspěšně naplnit svůj potenciál,

a to musíme změnit ve všech stupních vzdělávání. Jazyková podpora musí být intenzivní a dlouhodobá bez zbytečných bariér,“ říká Klára Šimáčková Laurenčíková.

Problematiku dostupnosti jazykové přípravy vnímají i na ministerstvu školství. „Na tom, že potřebujeme změnit jazykovou přípravu, aby byla dostupnější pro všechny děti a žáky s neznalostí jazyka od mateřských po střední školy, panuje věcná shoda. Sami chystáme od září navýšení hodin na jazykovou přípravu z 200 na 400 hodin a prodloužení nároku na dva roky. Pan ministr Mikuláš Bek bude potřebné změny v oblasti jazykové přípravy představovat a projednávat 6. května na Vládním grémiu pro integraci ukrajinských uprchlíků,“ uvádí Martina Běťáková, zástupkyně státního tajemníka MŠMT.

Zlepšení systému jazykové podpory dětí s jinou mateřštinou a snížení jejich školní neúspěšnosti by mělo být zájmem nás všech, z dlouhodobého hlediska se náklady na podporu celé společnosti vrátí. „Systémové návrhy na potřebné změny podáváme po celou dobu existence METY. Podobný návrh na změnu školského zákona jsme podávali již v roce 2019, nyní ale cítíme podstatně větší zájem ze strany klíčových aktérů skutečně zlepšit jazykovou přípravu dětí s nedostatečnou znalostí češtiny. Intenzivně hledáme podporu pro náš návrh, jednání o připomínkách budou na MŠMT probíhat v příštích dnech a věříme, že ministerstvo zařadí tuto změnu do vládního návrhu školského zákona,“ vidí naději na změnu K. Titěrová.